
Inhoud

Redactioneel	1	Varia	5
Agenda	1	Persberichten	5
Gespreksgroepen	1	Inzending over Marcel T.	7
Activiteiten	2	PoezPas	8
Boeken en andere media	3	Colofon	8
Vereniging	4		

Redactioneel

In deze nieuwsbrief onder meer aandacht voor het verschijnen van een boek over de alternatieve antroposofische hulpverlening aan autisten. De antroposofie gaat uit van een ander, vollediger mensbeeld dat misschien wel realistischer is dan dat van de reguliere hulpverlening.

Ander positief nieuws is dat een IT-bedrijf op zoek is naar 'autistisch' personeel.

Verder veel nieuws omtrent nieuwe PAS-gespreksgroepen en diverse activiteiten voor onze doelgroep.

De redactie

Agenda

- v/a 14 maart: **Eetcafé** in het wijksteunpunt te Julianadorp (Den Helder) voor mensen met autisme en een normale intelligentie, 1x per 14 dagen op vrijdag (oneven weken) van 16.00 tot 19.30 uur voor informatie en aanmelden kunt u contact opnemen met: **Carola Zwartjes**, Coördinator InsideAut
Insideaut@xs4all.nl
www.insideaut.st-er.nl
- 8 t/m 10 mei: **In-Service Autisme**, driedaagse conferentie over autisme in Turnhout, België. Voor programma en inschrijving, zie <http://www.ocautisme.be/main/in-service-intro.php> of bel met het Opleidingscentrum Autisme, +32(0)3 235 37 55.

Gespreksgroepen

Start nieuwe gespreksgroep in Alkmaar

In Alkmaar gaat op maandagavond 19 mei een gespreksgroep van start voor volwassen mensen met autisme. De eerste avond zal een informatieavond zijn waar uitleg over de gespreksgroep gegeven wordt en de deelnemers vrijblijvend met elkaar kennis kunnen maken.

De gespreksgroep is eens per 4 weken, telkens op een maandagavond, van 19.30 uur tot 21.30 uur.

MEE Alkmaar helpt met het opzetten van de gespreksgroep. Als die eenmaal goed draait trekt MEE zich weer terug en gaat de groep zelfstandig verder.

De locatie van de gespreksgroep is in het MEE gebouw: James Wattstraat 5, 1817 DC Alkmaar.

Geplande nieuwe gespreksgroep in Groningen

Er is hard gewerkt aan het realiseren van een nieuwe gespreksgroep in de het noorden van het land. De voorbereidingen zijn bijna klaar en de gespreksgroep zal in september 2008 van start gaan.

Van MEE Drenthe krijgen we ondersteuning bij het opzetten van de gespreksgroep. De groep wordt begeleid door een ouder iemand die jarenlang bij deze MEE heeft gewerkt. Als de groep helemaal goed draait trekt MEE Drenthe zich terug en gaat de groep zelfstandig verder.

De locatie van de gespreksgroep is echter niet in Drenthe, maar in de stad Groningen. Het juiste adres in Groningen zal ter zijner tijd nog bekend gemaakt worden via de nieuwsbrief, de website en aan de mensen die zich voor de gespreksgroep opgegeven hebben.

De gespreksgroep zal op een vaste avond in de week zijn en eens per 4 weken. De eerste avond zal een informatieavond zijn, met uitleg over de gespreksgroep, tijd voor vragen en belangstellenden kunnen alvast met elkaar kennis maken. Aan het eind van de avond beslis je dan of je definitief mee wilt doen.

Voor deelname aan één van beide groepen kun je je opgeven bij Hedwig, per e-mail: gespreksgroepen@pasnederland.nl of per telefoon: 0578-712003 ('s avonds van 19.00 uur tot 20.00 uur).

Activiteiten

Autonomie biedt activiteiten aan die op nadrukkelijk verzoek van (jong) volwassenen met autisme georganiseerd worden en passen binnen de individuele begeleiding die daarnaast geboden wordt. De activiteiten zijn bedoeld om participatie in de maatschappij te bevorderen en sociaal isolement tegen te gaan. Daarnaast hebben ze als doel om (jong) volwassenen met autisme te ondersteunen bij het structureren van de dag en hen te activeren nieuwe activiteiten te ondernemen. Op die manier willen we hen ondersteunen zodat ze meer de regie over hun eigen leven krijgen. Hiermee voldoen de activiteiten volgens ons aan de eisen welke gesteld worden vanuit het zorgkantoor om voor vergoeding vanuit het PGB in aanmerking te komen.

Meer informatie over het activiteiten aanbod kun je krijgen bij: Theo Riddersma
Gerrit van der Veenstraat 7
4333 AR Middelburg
triddersma@zeelandnet.nl
0118-618969

Informatie & Doemiddag in Alkmaar

Op vrijdagmiddag 18 april is er van 12.30 uur tot 17.00 uur een informatie- en doemiddag voor mensen met autisme en een normale begaafdheid, van jong tot oud.

Vanaf 12.30 uur kun je je inschrijven voor diverse workshops, o.a. schaken, goochelen, fotografie, lego, schilderen en yoga. De meeste workshops worden georganiseerd door iemand met autisme.

Je kan aan 2 workshops meedoen.

Ook wordt er muziek gemaakt door een muziekgroep waarvan een van de oprichters iemand met autisme is.

Verder is er heel de middag informatie verkrijgbaar over hobby's, werk- en woonmogelijkheden.

Op de informatiemarkt zijn onder meer aanwezig: Uitzendbureau Plus (werk), de Drieluik (hobby's), leermiddelendepot (onderwijs), de gemeente Alkmaar (wonen) en PAS.

Wanneer: vrijdag 18 april van 12.30 uur tot 17.00 uur

Waar: 't Trefpunt, Louise de Colignystraat 20, 1814 JA Alkmaar

Kosten: € 10,00 toegang. De koffie en thee zijn gratis.

Deze middag wordt georganiseerd door: MEE, Steunpunt Autisme, GGZ Noord-Holland-Noord, en InsideAut.

Voor aanmelden en meer informatie: www.meenwh.nl en klik dan op "Verruim je blik". Of bel met Carola Zwartjes 06-130 413 74

Muziek samenspeel midweek voor volwassenen met autisme

Maandag 25 augustus 2008 t/m 29 augustus 2008, op het Landal bungalowpark "Miggelenberg" in Hoenderloo.

Wat betreft speelniveau is de samenspeel-midweek toegankelijk voor licht gevorderde deelnemers die noten kunnen lezen. Ze moeten affiniteit hebben met licht-klassieke muziek. Alle instrumenten die passen binnen het licht-klassieke repertoire zijn welkom.

De driedaagse samenspeelcursus wordt gegeven door Johan Verbeek, een professionele muziekdocent, workshop- en cursusleider. Er is plaats voor 6 volwassenen verdeeld over twee vrijstaande bungalows.

De kosten van de midweek bedragen € 550,-. Deze kosten zijn ook te betalen vanuit een PGB.

Mail of bel voor verdere informatie met Johan Verbeek, johanverbeek@lycos.nl, 06 - 48616167

Boeken en andere media

Verhalen van autisme, mensen met autisme in antroposofische zorg

door Martin Niemeijer en Joop Hoekman
ISBN 978 90 232 4369 4, prijs € 21,--

Verhalen van autisme bevat dertien levendige verhalen van en over mensen met autisme spectrumstoornissen bij wie genoemde zorgverleners nauw betrokken zijn. Het illustreert en maakt voelbaar hoe mensen met autisme leven en hoe antroposofisch geïnspireerde zorg hen daarin ondersteunt. Het verhaalt ook van antroposofische opvattingen en methodiek. Een ruime variatie aan onderwerpen - situaties, benaderingen en behandelingen - passeert daarbij de revue: autisme bij kinderen en volwassenen, wonen in een instelling of thuis, leren en werken en een breed scala aan antroposofisch georiënteerde therapieën. Kortom: ervaringsdeskundigen aan het woord.

20 jaar leven met PDD-NOS.

door Tonny Wanschers & Zn.
Prijs € 15.95

Bijna 20 jaar geleden werd de zoon van Tonny Wanschers geboren met een forse PDD-NOS en een normaal IQ. Tien jaar geleden werd de diagnose gesteld. Er waren destijds genoeg boeken met een beschrijving van de symptomen van PDD-NOS. De auteur was echter op zoek naar een boek met een beschrijving van PDD-NOS in de praktijk en hoe er mee om te gaan. Een dergelijk boek was er echter niet. Daarom heeft hij besloten met z'n zoon zelf zo'n boek te schrijven. Het geeft een goed beeld van het verschil in beleving en ervaring tussen iemand met een PDD en iemand zonder.

Meisjes en vrouwen met Asperger

door: Tony Attwood, Temple Grandin en anderen
ISBN 97 89 07 76 71 221, prijs € 17,50
Uitgeverij: PICA
144 pagina's

Er is nog niet veel geschreven over vrouwen met Asperger. De hoogste tijd om dat meer onder de aandacht te brengen vonden de schrijvers van dit boek, omdat vrouwen binnen het autismspectrum vaak een heel eigen problematiek hebben, anders dan bij mannen.

In het boek komen voornamelijk vrouwen aan het woord: deskundigen en vrouwen met Asperger zelf. Ze vertellen openhartig over hun leven en geven praktische tips en adviezen.

Enkele onderwerpen in het boek zijn: relaties, opleiding en carrière, eigenwaarde, puberteit en adolescentie.

Voor diegene die het boek gelezen hebben en er een recensie over willen schrijven voor in de volgende nieuwsbrief, geef je reactie door aan: redactie@pasnederland.nl

Algemene Ledenvergadering

PAS organiseert ieder jaar een algemene ledenvergadering. Voor dit jaar staat deze gepland op 28 juni 2008, zoals gebruikelijk te houden in combinatie met een contactdag. Deze gecombineerde dag zal plaatsvinden van 10:00 uur tot ongeveer 17:00 uur.

Op dit moment hebben wij nog geen locatie voor handen maar zijn daar druk naar op zoek. Hierbij een oproep aan onze leden: wie weet in 'midden Nederland' (ongeveer van Amsterdam tot Arnhem) een goedkope locatie met een zaaltje geschikt om een presentatie te houden? De locatie moet goed bereikbaar en vindbaar zijn, dus liefst op korte afstand van een NS-station en met een eenvoudige routebeschrijving te vinden. De zaal moet geschikt zijn voor ca. 80 mensen. Aanwezigheid van een bemande bar is een pré. Graag de gegevens doorgeven via e-mail bestuur@pasnederland.nl of via ons informatienummer.

Alvast bedankt voor de medewerking!
Bestuur PAS Nederland

Hoe ervaar jij PAS als vereniging?

PAS is nu ruim 1,5 jaar zelfstandig als vereniging werkzaam en nu vlak voor de algemene ledenvergadering zijn wij als bestuur benieuwd hoe bij onze leden de tot nu toe gerealiseerde activiteiten en publicaties ervaren worden. Wees geheel vrij om een reactie te geven, positief of negatief; alle reacties nemen we mee. Heb je suggesties voor de vereniging of zijn er bepaalde dingen die je misschien anders zou willen zien, stuur ze gerust door.

Via de website kun je bij 'over PAS - contact' het formulier vinden 'Ledenreacties', een e-mail sturen naar ledenreacties@pasnederland.nl kan natuurlijk ook. Heb je geen internet? Via ons informatienummer kun je doorgaans van maandag t/m vrijdag tussen 13-17:00 uur je reactie afgeven of inspreken op voicemail.

Alvast bedankt voor de ondernomen moeite!
Bestuur PAS Nederland

Informatiemarkt 2008

Op dit moment worden door het bestuur en de beschikbare vrijwilligers een poging ondernomen dit jaar weer een informatiemarkt te organiseren, ergens in oktober/november 2008. PAS zoekt extra vrijwilligers die zich beschikbaar willen stellen mee te helpen in de organisatie hiervan. Dit kan op het gebied van planning vooraf, de inhoud voorbereiden en op de 'marktvloer' de dag zelf.

Heb je tijd beschikbaar en de motivatie om samen weer een informatiemarkt te kunnen realiseren laat het zo snel mogelijk weten! Eventuele reis/materiaalkosten worden door PAS vergoed.
Reageren kan via e-mail: informatiemarkt@pasnederland.nl of via ons informatienummer.

AFWAS en MASSA

Er zijn al veel wandelingen georganiseerd sinds de oprichting van AFWAS op 16 maart 2003.

Ons vijfjarig jubileum dus, en inmiddels zijn we de 25ste AFWAS al gepasseerd.

Veel kilometers hebben we gelopen, veel weertypes doorstaan (storm, regen, brandende zon, sneeuw en hagel) en veel mooie natuurgebieden hebben we ontdekt. Van Hoogeveen tot Zuid-Limburg en van Castricum tot in de Kempen in België.

Aan de wandelingen neemt telkens een leuk aantal mensen deel, variërend van 5 tot ongeveer 15. Tijdens het wandelen wordt er gepraat en gelachen, of niks gezegd, maar altijd genoten van de mooie omgeving.

Mocht je ook eens zin hebben om mee te wandelen houd de website dan in de gaten. Onder het kopje "Agenda" worden de wandelingen van tevoren bekend gemaakt.

We proberen ze zo wisselend mogelijk te laten plaatsvinden door het hele land.

Misschien tot ziens tijdens de AFWAS!

Ook MASSA kent al een lang bestaan, want het is ook opgericht in 2003.

De uitstapjes die onder de noemer MASSA zijn gemaakt hebben een record-aantal gehad in 2006, daarna zijn er minder uitstapjes georganiseerd.

We willen graag een beetje nieuw leven blazen in de MASSA-activiteiten.

Dus mocht je ideeën hebben voor uitstapjes naar musea, tentoonstellingen, pretpark, dierentuin, filmhuis, of dergelijke dan ben je van harte welkom. Wil je mee helpen om een MASSA-activiteit te helpen organiseren neem dan contact op via e-mail: massa@pasnederland.nl of via ons informatienummer.

Het informatienummer is: 030 - 711 35 91 (normaal gesprekstarief), doorgaans bereikbaar ma-vr 13:00-17:00 uur.

Varia

Studio-Colore te Groningen is gestart met een Open Atelier (dinsdagmiddag) voor mensen met een beperking. Men kan middels creatieve werkvormen sociaal cre-actief zijn. Het eigen artistieke proces en oefenen met sociale vaardigheden binnen een kleine groep (max. 4 pers.) wordt deskundig begeleid. Het is laagdrempelig, men hoeft beslist geen artistiek talent te hebben, het is gezellig en men kan in contact komen met anderen. De kunstzinnige vaardigheden kunnen worden aangeleerd. Men kan een dagdeel bekostigen uit een PBb of IRO budget. Start op dinsdag 4 maart van 13 uur tot 16 uur.

Voor aanmelding en/of meer informatie: 050-5715787/06-51994233
www.studio-colore.nl

Het PAS bestuur attendeert leden met een uitkering er graag op dat er bij de Sociale Dienst en UWV toeslagen bestaan waar je mogelijk recht op hebt. Ook hebben gemeenten bepaalde 'potjes'. Het is dus raadzaam hiernaar bij deze instanties te informeren.

Persberichten

IT-specialisten gezocht: presentatie op 11 april bij Autisme Informatie Centrum Delft

Ben jij nauwkeurig, onderzoekend, analytisch en heb je oog voor detail?
Heb jij een opleiding op MBO-niveau of hoger en wil je graag werken in de IT?
Heb je een vorm van autisme?
Dan ben je bij ITIST aan het goede adres: wij zijn op zoek naar jou.

ITIST maakt gebruik van de karakteristieke kenmerken van autisme op een positieve manier en zorgt voor een omgeving waarin de kwaliteiten tot hun recht komen. Zij biedt daarmee succesvolle diensten aan organisaties in de profit en non-profit sector.

Het Deense bedrijf 'Specialisterne' is het grote voorbeeld voor ITIST. We gebruiken dit voorbeeld om het ook in Nederland uit te rollen. Het bedrijf heeft 50 mensen in dienst, waarvan 40 met een vorm van autisme. Met de kennis en ervaring die daar is opgedaan willen we in Nederland een vliegende start maken.

Besprekingen met IT-bedrijven over opdrachten zijn in een vergevorderd stadium en daarbij gaat het om tientallen vacatures voor functies in onder meer software-testen, software ontwikkeling, hardware-testen en systeembeheer. Afhankelijk van de mogelijkheden en wensen wordt het werk bij de klant of in het kantoor van ITIST in Delft / Rijswijk uitgevoerd.

Momenteel is de vraag naar IT-ers vele malen groter dan het aanbod en we zoeken IT-specialisten en mensen die dat willen worden.

Wij nodigen kandidaten uit om zich nu direct al aan te melden, door middel van een e-mail. Stuur als bijlage je CV mee. Wij nemen dan binnen twee weken contact met je op.

e-mail adres: info@itist.nl

Post adres: ITIST, Volmerlaan 20, 2288 GD Rijswijk

Op 11 april 2008 (10.00 uur) is er bij het Autisme Informatie Centrum Delft een presentatie van de DVD 'Specialisterne' (Engelstalig) en een toelichting over ITIST door Bert van Heugten. Het AIC is gevestigd in het MEE-gebouw, Asvest 28, 2611 PK Delft.

Zeeuwen met Autisme aan de slag

Bureau Arbeid gaat in samenwerking met verschillende Zeeuwse organisaties (jong) volwassenen met een Autisme Spectrum Stoornis (ASS) helpen aan werk of een zinvolle dagbesteding.

Er is een sterk vermoeden dat in Zeeland een groot deel van de normaal begaafde (jong) volwassenen met Autisme Spectrum Stoornis (ASS) niet of nauwelijks deelneemt aan de maatschappij. Een onbekend aantal Zeeuwen met ASS zit thuis, heeft geen baan en weinig of geen sociale contacten. Verschillende vormen van ASS zijn PDD-NOS, Asperger en klassiek autisme.

Bureau Arbeid, gespecialiseerd in de begeleiding van mensen met ASS en een aantal Zeeuwse organisaties voor mensen met ASS willen hier verandering in brengen.

De komende twee jaar organiseert men voorlichtingsbijeenkomsten, begeleiding naar betaald werk of dagbesteding, assessment/trainingsprogramma's en lotgenotenbijeenkomsten. Het doel is om (jong) volwassenen met ASS te lokaliseren en te motiveren om weer deel te nemen aan de arbeidsmarkt of zinvolle dagbesteding (bijv. vrijwilligerswerk). Ook mensen met ASS die al werk hebben, maar door hun beperking dreigen vast te lopen in het werk kunnen deelnemen aan de activiteiten.

De aanpak is gericht op het doorbreken van het sociaal isolement van deze groep mensen. Een bijkomend voordeel is dat er voor de arbeidsmarkt een noodzakelijk arbeidspotentieel wordt aangeboord.

De eerste voorlichtingsbijeenkomst is op woensdag 9 april van 14.00 tot 16.00 uur in 't Beest' in Goes.

De volgende bijeenkomst is woensdag 4 juni 2008 van 14.00 tot 16.00 uur in 'het Toonbeeld' in Terneuzen

De derde voorlichtingsbijeenkomst is in Vlissingen woensdag 10 september van 14.00 tot 16.00 uur.

De locatie wordt in april bekend gemaakt via www.werkenmetautisme.nl en www.bureauarbeid.nl

Tijdens de voorlichtingsmiddagen laten wij autisten aan het woord en wordt door zang, toneel en film autisme op een speelse wijze belicht.

Dit project wordt uitgevoerd door Bureau Arbeid in samenwerking met:

Emergis (Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg)

Eleos (Stichting Gereformeerde Geestelijke Gezondheidszorg)

RIAN (Regionaal Intersectoraal Autisme Netwerk)

NVA (Nederlandse Vereniging voor Autisme) afdeling Zeeland

JIPP (groepspraktijk voor onderzoek, behandeling en begeleiding van kinderen/jongeren en hun ouders).

Het project is mede mogelijk door een projectsubsidie van de Provincie Zeeland.

Bureau Arbeid is een organisatie die mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking begeleidt naar de arbeidsmarkt en aansluitend jobcoaching uitvoert. Bureau Arbeid werkt over het algemeen in opdracht van het UWV, gemeenten en van werkgevers. Daarnaast voert Bureau Arbeid trajecten uit gefinancierd door AWBZ gelden. Bureau Arbeid heeft een vestiging in Goes en werkt zeer nauw samen met de ambulante dienstverlening en het speciaal onderwijs van de Koninklijke Aurisgroep.

Inzending over Marcel T.

In 2005 is bij mij de diagnose Asperger gesteld door een gz-psycholoog van het Centrum Autisme in mijn regio. Om deze reden volg ik de verwikkelingen rond het proces van Marcel T. met grote belangstelling. Ik verbaas me over de wijze waarop er door zogenaamde deskundigen wordt omgegaan met de diagnosestelling van Marcel T.

In eerste instantie zou uit een onderzoek van de Forensische Psychiatrische Dienst zijn gebleken dat Marcel T. zou lijden aan het syndroom van Asperger. Een tegenonderzoek van het Pieter Baan Centrum zou hebben uitgewezen dat hier geen sprake van is. Het Pieter Baan Centrum stelt vast dat Marcel T. aan een lichte persoonlijkheidsstoornis zou lijden. Marcel T. zou narcistische trekken hebben maar niet autistisch zijn. Er wordt beweerd dat Marcel T. geen Asperger heeft omdat hij een normaal functionerend geweten zou hebben. In het onderzoek van de Forensisch Psychiatrische Dienst was een haperend geweten juist aangehaald als reden om Asperger te veronderstellen. Als dit een criterium is op grond waarvan men kan vaststellen dat iemand geen autismespectrumstoornis heeft dan heb ik dat ook niet. Er is niets aan de hand met mijn geweten.

Wel heeft ook het Pieter Baan Centrum vastgesteld dat Marcel T. zich moeilijk kan inleven in de emoties van anderen. Volgens het Pieter Baan Centrum is dit geen criterium op grond waarvan men kan vaststellen dat iemand een autismespectrumstoornis heeft. Het gebrek aan emotionele of sociale wederkerigheid is nu juist een van de criteria op grond waarvan men vaststelt dat iemand een autistische stoornis heeft. Dit betreft ook personen met Asperger. Dit staat ook als zodanig in de DSM IV. De DSM is de bijbel van de diagnostiek binnen de psychiatrie en de klinische psychologie. Het al dan niet aanwezig zijn van een gewetensfunctie is geen criterium op grond waarvan men volgens de DSM IV kan vaststellen dat iemand Asperger heeft. Een gebrekkige gewetensfunctie past wel bij een narcistische persoonlijkheidsstoornis, voor wat die diagnose waard is. Volgens de dwarse psychiater Bram Bakker is narcisme de meest misbruikte diagnose en eigenlijk een soort scheldwoord, maar dit terzijde.

Verder werd aangevoerd dat Marcel T. hoogbegaafd en volledig toerekeningsvatbaar zou zijn. Men suggereert dat dit betekent dat Marcel T. niet autistisch zou kunnen zijn. Zover ik weet ben ik volledig toerekeningsvatbaar. Ik ben afgestudeerd als filosoof. Ik mag er dus vanuit gaan dat mijn IQ behoorlijk boven het gemiddelde ligt. Toerekeningsvatbaarheid en intelligentie zijn geen criteria om Asperger uit te sluiten. Mensen met Asperger hebben volledig de beschikking over hun verstand en zijn normaal tot hoogbegaafd. Het feit dat Marcel T. toerekeningsvatbaar is betekent dat hij niet vrijgepleit kan worden van de gruwelijke misdaad die hij heeft begaan, niet dat hij geen Asperger heeft. Dat hij hoogbegaafd is lijkt me eerder een argument voor de diagnose Asperger dan er tegen.

De argumenten tegen de diagnose Asperger zijn dus niet erg sterk. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat de argumenten voor de diagnose Asperger dan automatisch wel deugen. Het argument met betrekking tot het geweten is in ieder geval niet geldig. Mensen met Asperger beschikken in dezelfde mate als zogenaamd normale mensen over een geweten.

Of Marcel T. Asperger heeft of niet zou ik niet durven zeggen. Ik ben geen psycholoog en ik ken deze man alleen uit de media. Ik kan wel spreken als ervaringsdeskundige. In de weinige gegevens over de persoonlijkheid en levensloop van Marcel T. zie ik wel een aantal parallellen met mijn eigen leven. Net als Marcel T. ben ik een Einzelgänger. Ik heb begrepen dat Marcel T. vroeger op school behoorlijk gepest is. Daar kan ik over meepraten. Marcel T. heeft zich altijd een buitenstaander gevoeld. 'Marcel, je bent niet de enige'. Op zichzelf is dit alles natuurlijk geen bewijs dat Marcel T. Asperger heeft. Het zijn wel indicaties.

Wat mij echter zeer frappeerde was het feit dat hij de bankoverval die hij vlak na de moord op Louis Sévèke pleegde, deed omdat hij dat nu eenmaal al besloten had. Een dergelijke rigide manier van denken is kenmerkend voor mensen met een autistische stoornis. Ik heb de indruk dat de diagnose die gesteld is door de Dienst Forensische Psychiatrie klopt en dat ze bij het Pieter Baan Centrum ernstig in de war zijn.

Raymond van Es.

METAFOREN

creativiteit
is als een kikker
kleurrijk vrolijk en klein

zorgzaamheid
is als een hond
eerlijk trouw en oplettend

moed
is als een draak
wijkt nergens voor uit
en lacht bij gevaar

eenzaamheid
is als een klein wit paard
dat soms droevig uit z'n ogen staart.

Teuntje van Dijk

---

colofon

nieuwsbrief

De nieuwsbrief is een uitgave van PAS en verschijnt zes keer per jaar.

Aan deze nieuwsbrief hebben bijgedragen:
Paul Hubert, Hedwig Ideler, Frank van Tiel, Marc van der Made, Teuntje van Dijk, Raymond van Es

kopij

Kopij voor de volgende Nieuwsbrief dient uiterlijk 1 juni in het bezit te zijn van de redactie: per e-mail naar redactie@pasnederland.nl, per post naar ons algemene postadres of per fax.

digitale nieuwsbrief

Wij zenden de nieuwsbrief bij voorkeur via e-mail. Abonneren op de digitale nieuwsbrief kan door een mail te sturen naar nieuwsbrief@pasnederland.nl met

als onderwerp 'aanmelding digitale nieuwsbrief PAS'. De digitale nieuwsbrief is te downloaden als PDF of Word-document.

contactgegevens PAS

Algemeen postadres:
PAS Nederland
J.M. van der Meijstraat 9
1333 PH Almere

Telefoon: 030 - 711 35 91
Fax: 084 - 736 4930

Verenigingsinformatie: algemeen@pasnederland.nl
Overige informatie en advies: advies@pasnederland.nl
PR en folders: communicatie@pasnederland.nl